

## SPIS RZECZY

|                                                  |   |
|--------------------------------------------------|---|
| Słowo wstępne — Jan Zygmunt Jakubowski . . . . . | 7 |
|--------------------------------------------------|---|

## HISTORIA LITERATURY NIEPODLEGŁEJ POLSKI (965-1795)

### LITERATURA ŚREDNIOWIECZNA

|                                                                                                                   |    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| ROZDZIAŁ I. OD PRZYJĘCIA CHRZEŚCIJAŃSTWA AŻ DO WIEKU XV. POCZĄTKI LITERATURY . . . . .                            | 17 |
| 1. Oświata w Polsce średniowiecznej . . . . .                                                                     | 17 |
| 2. <i>Roczniki</i> . Gallus. Kadłubek . . . . .                                                                   | 19 |
| 3. <i>Pieśń Bogurodzica</i> . . . . .                                                                             | 22 |
| 4. Wiek XIV. Janko z Czarnkowa: <i>kroniki</i> , <i>Powieść o Walcerzu Udatym</i> . . . . .                       | 23 |
| 5. <i>Żywoty świętych</i> . . . . .                                                                               | 27 |
| 6. <i>Kazania świętokrzyskie i gnieźnieńskie</i> . <i>Psalterz floriański</i> . <i>Pieśni religijne</i> . . . . . | 28 |

|                                                                                                                                                                                  |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| ROZDZIAŁ II. WIEK XV. ROZKWIAT AKADEMII KRAKOWSKIEJ. POCZĄTKI HUMANIZMU . . . . .                                                                                                | 32 |
| 7. Potęga Polski w XV wieku . . . . .                                                                                                                                            | 32 |
| 8. Akademia Krakowska. Scholastyka . . . . .                                                                                                                                     | 33 |
| 9. Jan Długosz . . . . .                                                                                                                                                         | 35 |
| 10. Charakterystyka humanizmu. Jan z Ludziska. Grzegorz z Sanoka. Kallimach . . . . .                                                                                            | 44 |
| 11. Jan Ostroróg . . . . .                                                                                                                                                       | 47 |
| 12. Proza polska. <i>Biblia królowej Zofii</i> . <i>Rozmyślanie przemyskie</i> . <i>Aleksandreida</i> . . . . .                                                                  | 49 |
| 13. <i>Pieśni religijne</i> . <i>Skarga Matki Boskiej</i> . <i>Pieśń o Zwiastowaniu</i> . <i>Kolędy</i> . Bł. Władysław z Gielniowa . . . . .                                    | 52 |
| 14. <i>Legenda o św. Aleksym</i> . . . . .                                                                                                                                       | 56 |
| 15. <i>Wiersze religijno-dydaktyczne</i> . <i>Skarga umierającego</i> . <i>Rozmowa Mistrza ze Śmiercią</i> . . . . .                                                             | 59 |
| 16. <i>Poezja świecka</i> . <i>Wiersz Słoty</i> . <i>Satyra na chłopów</i> . <i>Pieśń o zamordowaniu Jędrzeja Tęczynskiego</i> . <i>List miłosny żaka krakowskiego</i> . . . . . | 62 |

### LITERATURA WIEKU XVI

|                                                                                                                           |    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| ROZDZIAŁ III. OD POCZĄTKU WIEKU XVI AŻ DO ROKU 1543. POEZJA POLSKO-ŁACIŃSKA. PIERWSZE DRUKOWANE KSIĄŻKI POLSKIE . . . . . | 69 |
| 17. Polska w pierwszej połowie XVI wieku. Humanizm. Miechowita. Kopernik . . . . .                                        | 69 |
| 18. Charakterystyka poezji polsko-łacińskiej. Jan z Wiślicy. Andrzej Krzycki . . . . .                                    | 71 |

|                                                                                                                                                                                     |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 19. Mikołaj Hussowski . . . . .                                                                                                                                                     | 73  |
| 20. Klemens Janicki . . . . .                                                                                                                                                       | 76  |
| 21. Język ojczysty w literaturze. <i>Kronika turecka. Pieśni religijne</i> . . . . .                                                                                                | 82  |
| 22. Pierwsze druki polskie. Biernat z Lublina . . . . .                                                                                                                             | 85  |
| 23. Baltazar Opeć. Krzysztof Pussman. . . . .                                                                                                                                       | 89  |
| 24. Żywoty świętych. <i>Powieść rzeczy istej</i> . . . . .                                                                                                                          | 90  |
| 25–26. Przekłady powieści średniowiecznych. Jan z Koszyczek. <i>Rozmowy Salomona z Marcholtem. Powieść o Sowizdrzale. Historie rzymskie. Historia o siedmiu mędracach</i> . . . . . | 91  |
| 27. Średniowieczne powieści pseudohistoryczne . . . . .                                                                                                                             | 99  |
| 28. Książki do użytku praktycznego; <i>Ogrody zdrowia; Gadki Arystotelesa</i> . . . . .                                                                                             | 100 |

#### ROZDZIAŁ IV. OD ROKU 1543 DO KOŃCA XVI WIEKU. WIEK ZŁOTY: MĄDROŚĆ I PIĘKNO LITERATURY STAROPOLSKIEJ . . . . .

|                                                                                                                                                    |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 29. Oświata i jej główne czynniki: ruch polityczny szlachty, reformacja i humanizm . . . . .                                                       | 102 |
| 30. Zwycięstwo języka ojczystego w literaturze; wpływ reformacji i humanizmu na literaturę; jej piękno, duch chrześcijański i patriotyzm . . . . . | 105 |
| 31–36. Mikołaj Rej . . . . .                                                                                                                       | 107 |
| 37–39. Marcin Bielski . . . . .                                                                                                                    | 133 |
| 40–41. Bernard Wapowski. Marcin Kromer . . . . .                                                                                                   | 144 |
| 42. Andrzej Frycz Modrzewski . . . . .                                                                                                             | 149 |
| 43. Stanisław Orzechowski . . . . .                                                                                                                | 166 |
| 44–45. Łukasz Górnicki . . . . .                                                                                                                   | 175 |
| 46–56. Jan Kochanowski . . . . .                                                                                                                   | 191 |
| 57. Mikołaj Sęp Szarzyński . . . . .                                                                                                               | 228 |
| 58. Reinhold Heidenstein . . . . .                                                                                                                 | 234 |
| 59. Maciej Strykowski . . . . .                                                                                                                    | 239 |
| 60–61. Sebastian Klonowicz . . . . .                                                                                                               | 244 |
| 62–67. Piotr Skarga . . . . .                                                                                                                      | 256 |

#### LITERATURA WIEKU XVII

|                                                                                                                                                     |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| ROZDZIAŁ V. WIEK XVII. ZANIKANIE MĄDROŚCI I PIĘKNA . . . . .                                                                                        | 272 |
| 68. Upadek oświaty. Anarchia polityczna. Nietolerancja religijna . . . . .                                                                          | 272 |
| 69. Charakterystyka literatury XVII wieku. Styl barokowy, jego cechy ujemne i dodatnie; literatura jako wierne zwierciadło życia . . . . .          | 275 |
| 70. Literatura sowizdrzalska. <i>Facecje. Co nowego</i> . . . . .                                                                                   | 280 |
| 71. <i>Pieśni, tańce i padwany</i> . . . . .                                                                                                        | 282 |
| 72–73. Satyry sowizdrzalskie. <i>Albertus. Colloquium Janasa Knutla. Poselstwo z Dzikich Pól</i> Jana Jurkowskiego. <i>Sejm piekielny</i> . . . . . | 284 |
| 74. Jacek Mijakowski. Fabian Birkowski . . . . .                                                                                                    | 291 |
| 75. Szymon Szymonowicz . . . . .                                                                                                                    | 298 |
| 76. Maciej Kazimierz Sarbiewski . . . . .                                                                                                           | 310 |
| 77. Szymon Zimorowicz . . . . .                                                                                                                     | 317 |
| 78. Szymon Starowolski . . . . .                                                                                                                    | 321 |
| 79. Krzysztof Opaliński . . . . .                                                                                                                   | 328 |
| 80. Łukasz Opaliński . . . . .                                                                                                                      | 334 |
| 81. Andrzej Maksymilian Fredro . . . . .                                                                                                            | 337 |
| 82. Piotr Kochanowski . . . . .                                                                                                                     | 340 |
| 83. Hieronim Morsztyn . . . . .                                                                                                                     | 343 |
| 84. Jędrzej Morsztyn . . . . .                                                                                                                      | 345 |
| 85–88. Samuel Twardowski . . . . .                                                                                                                  | 353 |
| 89. Józef Bartłomiej Zimorowicz . . . . .                                                                                                           | 375 |



|                                                   |     |
|---------------------------------------------------|-----|
| 90-93. Wacław Potocki . . . . .                   | 381 |
| 94-95. Wespazjan Kochowski . . . . .              | 408 |
| 96-100. Stanisław Herakliusz Lubomirski . . . . . | 423 |
| 101. Jan Pasek . . . . .                          | 438 |

## LITERATURA WIEKU XVIII

### ROZDZIAŁ VI. CZASY SASKIE. ZDZICZENIE LITERATURY – POCZĄTKI ODRODZENIA 442

|                                                                                                                                               |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 102. Charakterystyka czasów saskich. Marcin Matuszewicz. Kasper Niesiecki. Benedykt Chmielowski. Wojciech Bystrzonowski. Józef Baka . . . . . | 442 |
| 103. Józef Andrzej Załuski. Wacław Rzewuski. Elżbieta Drużbacka . . . . .                                                                     | 448 |
| 104. Jan Stanisław Jabłonowski. Jan Lipski. Stanisław Leszczyński . . . . .                                                                   | 455 |
| 105-106. Stanisław Konarski . . . . .                                                                                                         | 456 |

### ROZDZIAŁ VII. CZASY STANISŁAWA AUGUSTA. EPOKA OŚWIECENIA I KLASYCYZMU. ODRODZENIE MĄDROŚCI I PIĘKNA . . . . . 469

|                                                                                                                                                               |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 107. Usiłowania reformy politycznej. Oświata. Komisja Edukacyjna . . . . .                                                                                    | 469 |
| 108. Charakterystyka oświecenia i jego wpływ na literaturę stanisławowską . . . . .                                                                           | 471 |
| 109. Klasycyzm i preromantyzm . . . . .                                                                                                                       | 477 |
| 110. Franciszek Ksawery Dmochowski. Charakterystyka literatury stanisławowskiej; odrodzenie piękna; poezja konfederacka; pierwiastki preromantyczne . . . . . | 482 |
| 111-113. Franciszek Bohomolec . . . . .                                                                                                                       | 487 |
| 114-118. Adam Naruszewicz . . . . .                                                                                                                           | 496 |
| 119. Jędrzej Kitowicz . . . . .                                                                                                                               | 521 |
| 120-134. Ignacy Krasicki . . . . .                                                                                                                            | 530 |
| 135-138. Adam Kazimierz Czartoryski. Franciszek Zabłocki . . . . .                                                                                            | 608 |
| 139-142. Stanisław Trembecki . . . . .                                                                                                                        | 642 |
| 143-144. Tomasz Kajetan Węgierski . . . . .                                                                                                                   | 663 |
| 145-152. Franciszek Karpiński . . . . .                                                                                                                       | 674 |
| 153-157. Franciszek Dionizy Kniaźnin . . . . .                                                                                                                | 710 |
| 158-160. Andrzej Zamoyski. Józef Wybicki. Stanisław Staszic . . . . .                                                                                         | 736 |
| 161-164. Hugo Kollątaj . . . . .                                                                                                                              | 767 |
| 165-168. Julian Ursyn Niemcewicz . . . . .                                                                                                                    | 787 |
| 169-170. Wojciech Bogusławski . . . . .                                                                                                                       | 812 |
| 171. Adam Jerzy Czartoryski . . . . .                                                                                                                         | 826 |
| Zakończenie . . . . .                                                                                                                                         | 834 |

|                                                  |     |
|--------------------------------------------------|-----|
| Indeks osób i tytułów . . . . .                  | 839 |
| Od redakcji . . . . .                            | 861 |
| Posłowie — <i>Juliusz W. Gomulicki</i> . . . . . | 863 |
| Spis ilustracji . . . . .                        | 867 |